

Sociaal veiligheidsplan Talentum

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Algemene gegevens	3
Sociaal-emotioneel leren	4
Methode sociaal-emotioneel leren Kanjertraining.....	4
Pestprotocol	4
Monitoren sociale veiligheid	5
Wat doen we preventief met de Kanjertraining en hoe doen we dat?	5
Inhoud Kanjertraining	5
Smileyposter.....	7
Afsprakenposter	8
Motor en Benzine: alles wat aandacht krijgt, groeit.....	8
Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?	8
Hoe leren we kinderen om te gaan met gedoe?	8
Bijlage 1: Pestprotocol Talentum:	11
Bijlage 1a: Rollen en verantwoordelijkheden	17
Bijlage 1b: Mijn kind wordt gepest	17
Bijlage 2: Gedragsprotocol Social Media Viventegroep.....	19
Bijlage 3: Omgangsprotocol Talentum	20
Bijlage 4: Protocol fysiek overschrijdend gedrag	23
Bijlage 5: Protocol vermissing kind	24
Bijlage 6: Protocol rouw en verlies.....	25
Bijlage 7: Protocol discriminatie.....	29
Bijlage 8: Protocol seksueel overschrijdend gedrag	30
Bijlage 9: Protocol medisch handelen.....	32
Bijlage 10: Protocol kledingvoorschriften	32
Bijlage 11: Protocol internet/mediawijsheid	32
Bijlage 12: Protocol Veiligheid	32
Bijlage 13: Veiligheid op school.....	32
Bijlage 14: Klachtenregeling:.....	32

Algemene gegevens

School:

CBS Talentum
IJsselcentraleweg 65
8014 BK Zwolle

Schoolbestuur:

Vivente-groep
Postbus 40220
8004 DE Zwolle
Website: www.vivente.nu

Directie:

Anja Bouw
anja.bouw@vivente.nu

Interne vertrouwenspersoon:

Emma Langeraar
Emma.zandvliet@vivente.nu

Anti-pestcoördinator:

Leontine Los
leontine.los@vivente.nu

Kanjercoach

Leontine Los
leontine.los@vivente.nu

Externe vertrouwenspersoon:

Henk Grit hgrit@gh.nl
038- 4255542/0624321661
Gecertificeerd VP en aangesloten bij de Landelijke Vereniging voor Vertrouwenspersonen (LVV)

Expertisecentrum

Kernteam Passend Onderwijs

GGD IJsselland

Zeven Alleetjes 1
8011 CV Zwolle
038-4281428

Sociaal Wijkteam Zuid

Wijkcentrum de Pol
Gelijkheid 1,
8014 XC Zwolle
038-498 9980

Kindertelefoon

0800-0432

Sociaal-emotioneel leren

School is bedoeld om te leren. Dit kan alleen als leerlingen zich veilig voelen op school. De visie en levenshouding van de Kanjertraining vormen het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. We hebben een duidelijke visie op hoe we met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en kinderen zorgen voor een veilige school.

Methode sociaal-emotioneel leren Kanjertraining

Op Talentum werken we met de Kanjertraining. De kanjertraining is een programma voor sociaal emotioneel leren. De Kanjertraining is opgenomen in de database voor effectieve jeugdinterventies van het Nji als effectief volgens sterke aanwijzingen. De kanjertraining richt zich op het bevorderen van onderling vertrouwen in groepen. Vertrouwen is de basis voor het creëren van rust in de klas, het stimuleren van sociale veiligheid en een prettig schoolklimaat.

Uitgangspunten Kanjertraining:

1. We willen te vertrouwen zijn: We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Iedereen mag zichzelf zijn.
2. Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen: We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen.
3. We geven het goede voorbeeld: Gaan spreken en gaan op een respectvolle manier met elkaar om. We overleggen met elkaar en proberen samen oplossingen te zoeken voor problemen.

Hoofddoelen Kanjertraining:

- Leerlingen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek)
- Leerlingen, leerkrachten, directie, kanjer- en anti-pestcoördinator en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

Daaronder vallende doelen van de Kanjertraining zijn:

- Het bevorderen van vertrouwen en veiligheid in de klas
- Het versterken van de sociale vaardigheden bij leerlingen
- Beheersing van verschillende oplossingsstrategieën bij pesten en andere conflicten
- Bewustwording van de eigenheid bij leerlingen
- Leren om verantwoordelijkheid te nemen
- Het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie
- Het bevorderen van **ouderbetrokkenheid**

Anti-pestprotocol

Scholen zijn verplicht om een sociaal veiligheidsbeleid te voeren. Dat betekent:

- Een aanspreekpunt hebben waar leerlingen en ouders pesten kunnen melden.
- Iemand inzetten om het pestbeleid op school te coördineren.

- De beleving van veiligheid en het welzijn van onze leerlingen volgen, zodat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school.

Op Talentum is een anti-pestprotocol aanwezig (zie bijlage 1 van dit document). Leontine Los is de anti pest-coördinator van onze school. Leerlingen en ouders kunnen contact zoeken met de anti pest-coördinator om te praten over een situatie waarin pesten voorkomt. U kunt haar bereiken door te bellen naar school of door te mailen naar leontine.los@vivente.nu Meer informatie over Kanjertraining kunt u vinden op de website: www.kanjertraining.nl

Monitoren sociale veiligheid

Onze school volgt de sociale veiligheidsbeleving van leerlingen. We gebruiken het Kanjer volg en advies systeem (KanVAS) als instrument om sociale opbrengsten en veiligheid bij de leerlingen van groep 1 t/m groep 8 te meten. Voor de groepen 1 t/m 4 vult de leerkracht twee keer per jaar het leerlingvolgsysteem in. In groep 5 t/m 8 vult naast de leerkracht ook de leerlingen twee keer per jaar het leerlingvolgsysteem in. KanVAS is een door Cotan erkent volgsysteem voor de sociale veiligheid. De resultaten van dit instrument gebruiken wij om te onderzoeken of leerlingen zich veilig voelen op school en communiceren wij hierover met ouders. Tevens worden resultaten open gesteld ter inzage voor de onderwijsinspectie. Eén keer in de twee jaar wordt een enquête afgenomen bij ouders, personeel en leerlingen om de tevredenheid te toetsen. De resultaten worden anoniem verwerkt. Naar aanleiding van de resultaten zullen acties worden ondernomen om ervoor te blijven zorgen dat leerlingen, ouders en medewerkers zich veilig en gezien/gehoord voelen in onze school.

Wat doen we preventief met de Kanjertraining en hoe doen we dat?

Inhoud Kanjertraining

We bespreken en oefenen met gedrag door middel van de volgende materialen. Deze zijn van toepassing op de kinderen, maar net zo goed op ons als volwassenen. Omdat kinderen gedrag van ons nadoen, is het van belang dat wij (ouders en het team) het goede voorbeeld geven.

De petten

Om in gesprek te gaan over gedrag maken we vanuit de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken kinderen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag. Kinderen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander.

Wanneer je doet als een kanjer, of als de witte pet, dan doe je als jezelf, je bent te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Je toont respect voor jezelf en de ander.
Jezelf zijn betekent ook: vervul de rol die bij je past. Dus moeder: wees moeder. Leerkracht: wees leerkracht. Je bent geen vriendje van het kind. En laat het kind ook kind zijn.

Als we allemaal als onszelf doen, vanuit vertrouwen, kunnen we toch heel verschillend doen, ook in verschillende situaties.

De witte pet is de pet van vertrouwen en jezelf zijn. Samen met de gele, rode en zwarte pet zie je dan...

<p>Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. De zwarte pet staat voor kracht. Dan reageer je op een prettig stoere manier. Je durft ruimte in te nemen. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je geeft je grenzen aan. Je maakt plannetjes, toont initiatief. Zolang naast</p>	
<p>de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, is het gedrag prettig voor jezelf en de ander.</p> <p>Ouders en leerkrachten laten met de witzwarte pet positief leiderschap zien. Ze durven grenzen te stellen en duidelijk te zijn vanuit het vertrouwen dat de meeste mensen het goed bedoelen.</p>	<p>Wit en zwart</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertrouwen • duidelijk • doorzetter • leiderschap
<p>De rode pet in combinatie met de witte pet staat voor humor. Je maakt grapjes die leuk zijn voor iedereen. Je doet optimistisch, vrolijk, relativerend, luchtig, handelt met levensvreugd.</p> <p>Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat je humor gebruikt in je opvoeding en speelt kunt zijn: je kunt spelen met kinderen en je kunt relativeren. Je toont optimisme en vrolijkheid.</p>	<p>Wit en rood</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertrouwen • vrolijk • humor • positief denken
<p>Handelen we met de wit-gele pet, dan geven we ruimte aan de ander. We luisteren, zorgen, tonen interesse, zijn rustig en vriendelijk, bescheiden.</p> <p>Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat we betrokkenheid tonen, luisteren naar kinderen en willen weten wat hun behoefte is. We tonen empathie.</p>	<p>Wit en geel</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertrouwen • vriendelijk • bescheiden • behulpzaam

Alle kleuren petten hebben hun valkuil wanneer de witte pet van vertrouwen wegvalt. Als we niet meer met vertrouwen naar elkaar of naar onszelf kijken, komen we terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (zwarte pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij een ander in clownesk meeloopgedrag (rode pet). In klassen waar het vertrouwen wegvalt, ontstaat dit gedrag. De basis van vertrouwen moet dan weer worden

Het gaat mis als je niet doet als jezelf

Het gaat mis als we niet meer onszelf zijn, dan valt de witte pet weg. Je doet dan zo:

Ik schop, sla, duw, pest.

Ik maak vervelende grapjes, lach anderen uit en doe mee met de zwarte pet.

Ik doe zielig, zeg niks, kijk naar de grond.

teruggezet. Gelukkig blijken de meeste mensen dit graag te willen: we willen ons liever gedragen met witte pet dan zonder. We zijn 'de weg even kwijtgeraakt'.

In het aanspreken van kinderen gebruiken we pettentaal. Voorbeelden hiervan: "Welke pet heb je nu op? Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?" "Ik zie een heleboel witte petten!" "Wil je te vertrouwen zijn? Doe dan als de witte pet." De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken. In rollenspelen gebruiken we de petten om te oefenen met gedrag.

Let op: we koppelen nooit een pet aan een kind. De petten gaan over gedrag, en gedrag kun je veranderen. Een kind doet als een rode pet op een moment, en is de rode pet niet.

Smileyposter

Leerlingen

Welk gedrag willen we wel en niet op school? Waar ligt de grens? De smileyposter geeft hier handvatten voor. Wij willen kinderen leren om rekening met elkaar te houden. Let dus een beetje op de gevoelens van de mensen om je heen. Check even of de ander zich nog goed voelt bij jouw gedrag. Andersom geldt ook: het is jouw verantwoordelijkheid om aan te geven wanneer je je ergens niet prettig bij voelt. De meeste mensen bedoelen het goed, maar het gaat wel eens mis. Je helpt de ander door je grens aan te geven: "Ik vind het vervelend als je ... doet. Wil je dat anders doen?"

Leerkrachten, ouders en directie

De smileyposter is ook van toepassing op de volwassenen rondom de leerlingen.

Wat mogen wij (school en ouders) van elkaar verwachten?

Als we ons zorgen maken om een kind, dan overleggen we respectvol met de kinderen, ouders en de leerkracht. We geven elkaar feedback. Dat betekent dat we op het schoolplein of via internet niet slecht spreken over een ander: we gaan met die ander in gesprek. Kortom: We spreken met respect over en met elkaar.

We zoeken een oplossing die goed is voor het kind, de klasgenoten, de ouders en de school.

Soms bedoelt de ander iets goed, maar ervaar je het vervelend. We geven dan rustig onze grens, zodat de ander rekening met je kan houden.

Afsprakenposter

Als leidraad voor hoe wij op school met elkaar om willen gaan, gebruiken we de volgende vijf uitgangspunten van de Kanjertraining. Op school ziet u deze uitgangspunten op de kanjerafsprakenposters. De kleuren verwijzen naar de petten. Hieronder staan de posters zoals bedoeld voor de kleuters.

Motor en Benzine: alles wat aandacht krijgt, groeit

Met de Kanjertraining leren we dat alles wat aandacht (benzine) krijgt groeit. Vervelend gedrag (motor) blijft doorgaan en krijgt status als kinderen meelachen en erbij staan.

Leerlingen

We maken kinderen bewust van de benzine die ze (vaak onbedoeld) geven aan gedrag dat niet prettig of storend is. Zo leren kinderen sociale verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te kiezen om geen benzine te geven.

In onveilige klassen bekrachtigen kinderen elkaar in negatief, te stoer gedrag. Pas wanneer kinderen leren om geen benzine meer te geven, als de norm verandert, dan valt er geen winst (status, populariteit) meer te behalen met negatief gedrag.

Leerkrachten

De leerkracht probeert in de klas benzine (aandacht) te geven aan positief gedrag. De leerkracht spreekt benzinegevers aan: "Geef maar geen benzine". Hierdoor krijgt negatief gedrag minder aandacht (benzine) van de leerkracht.

Ouders

Wat kunnen ouders thuis doen? Bevraag uw kind eens of het benzine geeft in de klas. Soms klagen kinderen thuis over vervelend gedrag van een klasgenoot. Het komt geregeld voor dat kinderen onbedoeld zelf benzine blijken te geven aan dit gedrag. Dit kan door erom te lachen, door ernaar te kijken maar ook door te klagen ("oohhh, stil nou eens, nouou, hou nou op..."). Dit houdt onbedoeld het gedrag in stand.

Waar geeft u thuis benzine aan? Lacht u om storend gedrag van uw kind, dan zal uw kind hiermee doorgaan. Spreekt u alleen uw kind aan op negatief gedrag, dan zal uw kind daarmee aandacht vragen. Geef daarom veel complimenten en benoem dus gedrag wat u prettig vindt. Dan zal dat gedrag versterkt worden.

Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?

Gedoe hoort erbij en is leerzaam

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven.

Hoe leren we kinderen om te gaan met gedoe?

Fase 1: kind heeft last van een ander

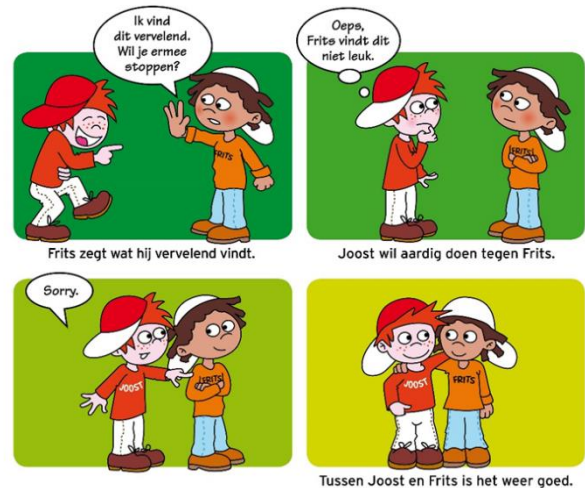

Figuur 1: Poster zoals bedoeld voor kleuters

Vuistregel van de Kanjertraining:

Jij zit in een klas met kinderen die te vertrouwen willen zijn. We leren kinderen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen.

Soms wordt een incident groter doordat kinderen het gedrag van een ander ervaren als pesten, en vervolgens agressief of klagerig reageren (richting klasgenoten, leerkracht, ouders). Klasgenoten, leerkrachten en ouders kunnen dit onbewust versterken, bijvoorbeeld door agressief gedrag goed te keuren ("mep maar terug"), té veel medelijden te tonen of kwaad te spreken over het andere kind.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Ga na een conflict of gedoe geen rechter spelen om dader en slachtoffer te identificeren.
- Richt je op de toekomst: "Willen jullie het oplossen? Hoe zouden jullie dit de volgende keer anders kunnen doen?"
- Leer kinderen hoe je op een rustige, respectvolle manier zegt dat je last hebt van iemand. De woorden en toon moeten bij het kind zelf passen.
- Leer kinderen te stoppen met hun gedrag als een ander aangeeft er last van te hebben.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Hoe doet u als u last heeft van iemand in uw gezin, familie, vriendenkring, buurt? Welke gedragsvoorbeelden krijgen kinderen van u?
- Spreek met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.
- Bespreek met kinderen het verschil tussen plagen en pesten.
- Leer kinderen de intenties van anderen te interpreteren. Een kind kan iets als een grapje bedoelen, maar een ander kan het als beledigend opvatten. Leer kinderen om te checken hoe de ander het bedoelde.

Fase 2: het storende gedrag gaat door

Vuistregel van de Kanjertraining: een motor kan niets beginnen, als het geen benzine krijgt. Word dus niet boos, ga niet huilen, ga niet in discussie. Laat de klasgenoot die vervelend doet kletsen, en ga samen met een klasgenoot die je vertrouwt (maatje of buddy) iets anders doen. Als jij niet meer op het vervelende gedrag let, houdt het meestal vanzelf op. Gaat het toch door? Dan stap je naar een volwassene die kan helpen (juf, meester, pleinwacht, ouders).

Vaak blijft het bij een incident, en is er géén sprake van structureel pesten.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Leer kinderen weg te lopen bij vervelend gedrag, en steun te zoeken bij leeftijdsgenoten. Voor sommige kinderen is dit een oefening in zelfbeheersing.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Laat u zich bepalen door negatieve personen in uw leven? Of besteedt u energie aan positieve zaken?
- Leer kinderen om hulp te vragen bij een volwassene als vervelend gedrag doorgaat. Bespreek het verschil tussen klikken en om hulp vragen.
- Ook kinderen van wie u het misschien niet verwacht, kunnen doen als een rode of zwarte pet.
- Vraag kinderen of het de bedoeling was om de ander bang, verdrietig, boos te maken of pijn te doen. Laat kinderen zelf nadenken over een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.

- Problemen tussen kinderen die zich op school voordoen, worden op school opgelost. School betreft indien nodig de ouders daarbij.
- Spreek, ook als zich problemen voordoen, met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.

Fase 3: iemand wordt structureel lastiggevallen vanuit een machtspositie: pesten
Het pestprotocol treed in werking.

Bijlage 1: Pestprotocol Talentum:

Definitie pesten: Wanneer een kind of groepje in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal of fysiek), spreken we van pestproblematiek.

Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast, de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Helaas komt pesten overal voor. Niet alleen op scholen, ook op de werkvloer. Wanneer er sprake is van pesten, dan zien wij dat onder ogen en pakken we dit serieus aan.

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend "slachtofferschap"	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak / voortdurend

Rollen bij pesten

Als er in een klas gepest wordt zijn er vaak een aantal standaardrollen die kinderen hebben.

De gepeste: Dit kind (het kunnen ook meer kinderen zijn) is degene die zwakker is dan degene(n) die hem pesten;

De pester: De pester wil graag domineren. Hij wil de baas zijn, maar tegelijkertijd wil hij dat anderen hem accepteren. De pester bestaat vaak bij de gratie van anderen;

De meelopers: zij zijn vaak bang voor de pester. Door mee te doen zorgen ze dat zij in ieder geval geen slachtoffer worden. Ook bewonderen ze de pester soms of willen ze laten zien dat zij óók durven. Door mee te doen horen ze bovendien bij de groep. Ze gaan vaak nog een stapje verder in hun gedragingen dan de pester;

De weggijkers of buitenstaanders: het grootste gedeelte van je klas. Deze kinderen zien het pesten wel. Ze doen echter niets, uit angst zelf slachtoffer te worden;

De helper: soms is er een enkel kind dat wèl durft op te komen voor de gepeste. Dit kind gaat wel met het slachtoffer om, ondanks alle moeilijkheden;

De leerkracht: niet vaak genoemd, maar hij of zij heeft wel degelijk een rol in dit geheel. De manier waarop de leerkracht reageert op het pesten, maar ook op de gepeste en de pester kan absoluut invloed hebben.

Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het vertrouwen. Omdat ieder pestgeval weer anders is, staan hieronder een aantal vuistregels die wij hanteren.

Vuistregels bij pesten:

1. Denk aan alle rollen binnen het pesten.

- a) Wij (het team en de ouders van het kind dat pest) keuren het pestgedrag af en er volgt een consequentie indien het doorgaat. Hierbij wordt pestgedrag omgebogen in positief en betrokken gedrag in de klas.
- b) We leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en een positieve rol te spelen voor elkaar. We leren buitenstaanders (klasgenoten) het pestgedrag niet te bekrachtigen. Kinderen leren

een goede vriend te zijn van de pester: help je vriend door hem weg te halen uit het pesten en met hem iets anders te gaan doen (anti-pestposter 2, in het digibordmateriaal). Als omstanders / buitenstaanders niet ingrijpen, stemmen ze impliciet in met pesten.

- c) Kinderen die gepest worden oefenen om duidelijk hun grens aan te geven, geen benzine te geven, erbij weg te gaan en naar een maatje te gaan. Werkt het niet, dan ga je naar het aanwezige gezag.
 - d) Klasgenoten hebben allemaal maatjes. We leren kinderen hoe je een goed maatje kan zijn voor iemand die last heeft van een ander. Wees zelf te vertrouwen, geef geen benzine aan pestgedrag en ga samen iets anders doen.
2. Betrek de context.
- a) Het betrekken van ouders bij de normvorming en het groepsproces is van groot belang, dit versterkt het WIJ-gevoel. Kinderen luisteren in de eerste plaats naar hun ouders. Ouders helpen hun kind door met vertrouwen te spreken over klasgenoten, ouders en de school.
 - b) De groepsnorm is van grote invloed op pesten. De groepsnorm moet zijn dat we onze eigen status/populariteit niet versterken op een manier die ten koste gaat van een ander. Deze groepsnorm wordt versterkt door te werken aan het onderling vertrouwen in de groep, zoals beschreven onder Wat doen we preventief en hoe doen we dat? We leggen de focus daarbij op: Wat gaat er goed in de klas?
 - Wat willen we verbeteren in de klas?
 - Welke kwaliteiten waarderen we bij elkaar?
 - Wat wordt ons plan?
 - Hoe kunnen we elkaar helpen?
 - c) Indien nodig, betrekken wij de wijkagent
3. We (team en ouders) letten op de manier waarop we dit doen. Onze leidraad:
- a) Wij willen dat iedereen zich veilig voelt op school. Er is daarom geen excuus voor wangedrag.
 - b) We delen kinderen niet in in daders en slachtoffers. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer niet altijd te scheiden zijn en soms een en dezelfde persoon is. Kinderen worden niet in hun kracht gezet door ze te labelen als dader of slachtoffer. De 'dader' wordt dan negatief bekeken (met wantrouwen) en doet dan al snel iets fout in de ogen van anderen. Het 'slachtoffer' wordt dan als zwak bestempeld, en wordt niet aangesproken op zijn of haar (veer)kracht. Hoe dan wel:
 - c) We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
 - d) We blijven met respect spreken over en met elkaar.
 - e) Wij (ouders en team) geven hierin het goede voorbeeld.

Wij kunnen ook de handvatten en tips gebruiken van Fase 1 en 2, zoals hierboven omschreven.

De rol van leerkrachten, ouders en directie bij grensoverschrijdend gedrag

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materieel. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen, discriminatie en seksuele toenadering of –intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, en is situationeel/ contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Toch zijn er wel wat vuistregels te creëren.

Een school is een plek om te leren, daar moet het dus veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezag is. De

smileyposter geeft hiervoor een duidelijk kader: het moet goed zijn voor jou en de ander. We willen het vaak wel goed doen, maar het gaat soms wel eens mis.

Fysieke veiligheid in gevaar?

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: Is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders?

Voorbeelden zijn: schaar gooien door de klas, met een mes dreigen, agressie, dreigen met een waakhond loslaten etc.

In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Een optie zou dan kunnen zijn dat de leerkracht met de hele klas de ruimte verlaat. De leerkracht stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen.

Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen. Dus vechtende kinderen uit elkaar halen nadat je duidelijk hebt gezegd: Uit elkaar nu!

Denk bij schade ook aan herstelrecht:

Voorbeelden:

- Fysiek iets aangedaan: troost bieden
- Iets stuk gemaakt: koop een nieuwe
- Uitgescholden: excuus maken
- Weglopen: tijd inhalen

Bij fysieke onveiligheid is er altijd een nagesprek met de ouders van de leerling. Daarbij gaan we op zoek naar is hier sprake van onwil of onmacht? In beide gevallen verwachten we echter dat ouders het gedrag ondubbelzinnig afkeuren. Doen ouders dit niet, dan gaat deze leerling naar een andere klas tot de rust, veiligheid en het vertrouwen binnen de klas voldoende is hersteld. Zijn er aanwijzingen dat de leerling het gedrag in die klas ook zal laten zien, dan komen we in een situatie van schorsen c.q. verwijderen binnen de grenzen van de leerplichtwet. Hieronder wordt dit stap voor stap uitgelegd.

Onmacht versus Onwil

De Kanjertraining heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. In het stappenplan grensoverschrijdend gedrag is stapsgewijs weergegeven hoe te reageren in beide gevallen.

Bij sommige kinderen is het moeilijk uit te maken of er sprake is van onmacht/onvermogen/bepierking of onwil. De Kanjertraining is van mening dat hier een 'streng' onderscheid in moet worden gemaakt. Dit onderscheid zit door de hele Kanjertraining heen.

Onmacht

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van deze leerling. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins)omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg. Het zijn leermomenten.

Wat helpt is:

- Met ouders en kinderen moet worden besproken dat onvermogen, beperkingen en omstandigheden geen vrijbrief zijn voor wangedrag. Ook dit kind moet leren zich fatsoenlijk te gedragen zodat klasgenoten zich veilig voelen. Wanneer ouders tegen hun kind blijven zeggen dat hij/zij er niks aan kan doen, dan krijgt het kind een vrijbrief om zich te misdragen. De inzet, de motivatie, de urgentie is nodig om het kind ander gedrag te leren.
- Een groot deel van kinderen met gedragsproblemen (75%) heeft moeite met het begrijpen van taal. Dit wordt vaak over het hoofd gezien. Pas je taalgebruik dus aan.
- Ouders en leerkrachten geven (op een rustig moment) inzicht in de gevolgen van het gedrag van het kind: “Als je zo doet, gebeurt er dit (kinderen willen niet meer met je omgaan/ kinderen worden bang van jou/we kunnen niet werken in de klas, dus je moet uit de klas”. Hierdoor raken kinderen gemotiveerd om anders te reageren. Het reguleren van emoties begint bij de motivatie.
- Ouders en leerkrachten stellen helpende vragen: “Wil jij je zo gedragen? Wil jij dat ik/wij jou zien als...? Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?”
- We geven duidelijke instructie welk gedrag we wel van het kind willen zien. Dus niet wat niet, maar vooral wat wel.
- Kind uit omgeving halen, soms juist bij leerkracht houden.
- Omstanders wegsturen.
- Coachingsgerichte benadering: voordoen is nadoen, “je bent de moeite waard maar dit gedrag kan niet”, op zoek gaan naar de oorzaken/triggers, alternatieven bedenken en oefenen hoe je anders zou kunnen reageren
- Leerkracht en ouders vullen de vragenlijst in het Kanjer Volg- en adviessysteem (KanVAS) in. Samen met ouders kunnen we adviezen selecteren die uit het KanVAS komen en een plan van aanpak maken.
- Individuele kinderen die sociaal vastlopen kunnen met hun ouders een ouder-kind training volgen. Ouders kunnen hiervoor kijken op www.kanjertraining.nl. Of ze kunnen worden doorverwezen naar specialistische hulp indien nodig.

Onwil

Heeft een kind de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert de school grensstellend. Ouders worden betrokken bij het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen. De mentaliteit van een kind is immers de verantwoordelijkheid van de ouders. Het is cruciaal nu in het gesprek met de ouders expliciet te vragen:

Keurt u als ouder dit gedrag goed? Wilt u dat uw kind morgen weer zo reageert?

Als ouders reageren vanuit “nee, maar...”, waarin er een opsomming van redenen voor het gedrag komt, zal verwezen worden naar de Smileyposter, met de vraag of het de bedoeling is dat hun kind andere kinderen lastigvalt. De meeste ouders willen dit niet.

De neiging ontstaat soms om alle omstandigheden rondom het kind te gaan aanpassen (beter toezicht, andere kinderen en de leerkracht moeten anders doen). Wanneer het echter om onwil gaat, kan de omgeving helemaal worden aangepast, maar wil het kind zich nog steeds niet fatsoenlijk gedragen. Vandaar deze bovenstaande vraag aan de ouders: Keurt u dit gedrag goed?

Als ouders daarop aangeven dat ze het gedrag afkeuren, dan moeten ouders dat duidelijk tegen hun kind zeggen.

School heeft de steun van ouders nodig om hun kind bij te sturen. In de praktijk blijkt:

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.
- Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden.

“Mijn kind mag slaan”

Wat als ouders een andere opvatting hebben over gedrag dan de school? Ouders vinden dat hun kind het recht heeft om agressief voor zichzelf op te komen. Het kind mag zich onfatsoenlijk gedragen ten koste van andere kinderen, leerkrachten, ouders of de school. Kortom, als de rode kant van de smileyposter wordt goedgekeurd door de ouders dan worden zij doorverwezen naar de directie.

Deze maakt duidelijk:

- We hebben alle respect voor de regels die u thuis hanteert, daar bent u immers de baas
- Op school hebben wij aanvullende regels, deze bepalen wij.
- Indien u kiest voor onze school, moet u tegen uw kind zeggen dat hij zich op school aan de schoolregels moet houden.
- Wilt u ons helpen? Als alle kinderen voor zichzelf opkomen op de manier die u wenst, dan kan ik de veiligheid niet garanderen op school. Dat is mijn taak als directie.
- Als u niet wilt dat uw kind zich aan de schoolregels houdt, is er geen plek meer op deze school en moet u zoeken naar een school die beter aansluit bij uw wensen.

Tot die tijd wordt er een passende oplossing gezocht die recht doet aan de situatie. Het bestuur moet hierover geïnformeerd worden, zodat school rugdekking heeft.

Bijvoorbeeld:

- Contract opstellen met duidelijke afspraken
- Het kind wordt een of twee klassen hoger of lager geplaatst, in een “oefenklas”
- Het kind is slechts een beperkt aantal uren op school
- Feedbackoefeningen doen
- Consequenties bedenken wanneer leerling het leren belemmert. Bijv. kind wordt opgehaald door ouders als het zich misdraagt. School is immers een leerinstelling en geen opvang
- Schorsing binnen de grenzen van de leerplichtwet
- Plaatsing op een andere school

Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

1. De leerkracht benoemt het grensoverschrijdende gedrag:
"Ik zie dat...", "Ik hoor dat..."

En wat het met hem/haar/de klas doet (gevoel):
"Ik merk dat het ...", "Ik heb last van...", "Ik vind het storend dat..."

2. De leerkracht vraagt naar de bedoeling van dit gedrag:
"Is het je bedoeling om...?" of "Wil je echt...?"

Nee -> "Fijn dat dacht ik al, stop er dan maar mee"
"Hoe ga je het de volgende keer anders doen?"
"Wat spreken we af?"

Ja -> "Meen je dat?"
"Blijf je hiermee doorgaan?"
VERBAZING TONEN

Bij Ja:

3. De leerkracht stapt over naar leiderstaal:
 - "Kijk me aan", Ik wil dat je nu...", "Stoppen nu", "Hier geven...(materiaal)"
 - "Je hebt nu de keus..."

Je luistert naar mij

Consequentie

Bijvoorbeeld:

- Dicht bij de leerkracht laten zitten
- "Ik spreek je straks.. (na schooltijd/pauze)"
- Afkoelplek
- Uit de klas (eventueel hulp van collega/directie)
- Ouders bellen

4. In beide keuzes zal de leerkracht buiten lestijd een gesprek voeren met het kind.

De leerkracht vraagt nogmaals naar de **BEDOELING**:

- "Was het jouw bedoeling om...?"
- "Ben je van plan om hiermee door te gaan?"

Onmacht

- Nee**, ik wil stoppen:
- Afspraken/plan maken
 - Eventueel goedmaken/herstellen
 - Ouders worden geïnformeerd

Onwil

- Ja**, ik wil doorgaan:
- Ouders worden gebeld voor een gesprek op school
 - Kind uit de klas

Gesprek met ouders:
Keuren ouders het gedrag goed?

Nee

Hulp aanbieden
Passende plek indien nodig
Samen plan van aanpak maken
2 klassen hoger/lager
Kind dichtbij leerkracht

Nee, maar

Smileyposter
'Er is geen excuus voor wangedrag'
'Wilt u dat uw kind...?'

Ja

Grenzen school aangeven (Smileyposter)
Kind voorlopig uit de klas, bedenktijd ouders
Is dit de juiste school voor u?
Schorsen
Gedrag verandert niet? Vervangende school

Bijlage 1a: Rollen en verantwoordelijkheden

- Leerkracht: eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders als er sprake is van pesten. Opstellen van een plan van aanpak;
- Interne Vertrouwenspersoon: als de leerling en / of ouders het moeilijk vinden om problemen aan te kaarten bij de eigen leerkracht, dan kan er een gesprek aangevraagd worden met de vertrouwenspersoon, daarnaast kan er door betrokkenen advies gevraagd worden aan de vertrouwenspersoon;
- Anti-pestcoördinator: als er sprake is van pesten kan zij advies geven en / of op verzoek van de leerling, ouders en / of de leerkracht in gesprek gaan met de betrokken personen;
- Intern begeleider (IB): de intern begeleider wordt ingelicht als er sprake is van pesten.
- Directie: als er sprake is van aanhoudend pestgedrag wordt de directie betrokken i.v.m. het bieden van passende consequenties;
- Ouders / verzorgers: signaleren en bespreekbaar maken van pestgedrag.
- Het samenwerken met de school, aanreiken van informatie, geven van suggesties en het ondersteunen van het plan van aanpak dat door de school wordt opgesteld.

Bijlage 1b: Mijn kind wordt gepest

Uw kind zit in de knel. Dat kunt u merken. U herkent uw kind niet. Dit is een drama. U hoort verhalen van situaties met andere kinderen en denkt aan pesten.

Wat zijn signalen van pesten

Er zijn veel **signalen die erop kunnen duiden dat een kind wordt gepest**. Deze signalen kunnen duiden op pesten, maar dat hoeft niet. Belangrijk is dat het gaat om **verandering van het gedrag van een kind**. Praat erover met uw kind om te weten wat er op school veranderd is.

Voorbeelden van signalen zijn:

Anders dan voorheen ...

- is uw kind bang om naar school te gaan of wijkt het af van de normale (fiets)route;
- vraagt uw kind steeds of het (met de auto) naar school gebracht kan worden;
- wil uw kind om onduidelijke redenen thuis blijven;
- klaagt uw kind 's ochtends als het naar school moet dat het ziek is;
- komt uw kind thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;
- raakt uw kind steeds spullen kwijt;
- raakt uw kind vaak zakgeld kwijt, vraagt het vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven);
- trekt uw kind zich terug, is het stil en lijkt het zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;
- is uw kind gespannen en angstig;
- is uw kind zijn of haar eetlust kwijt of zegt het dat het eten niet smaakt;
- heeft uw kind nachtmerries of huilt het zichzelf in slaap;
- heeft uw kind onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen;
- is uw kind chagrijnig, snel boos of lastig;
- is uw kind vaak alleen, brengt het geen vriendjes meer mee naar huis;
- weigert uw kind te vertellen wat er aan de hand is, of geeft het ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsveranderingen.

Let op! Dit zijn heel veel signalen die kunnen duiden op pesten, maar dat hoeft niet! Vaak kan er ook een andere reden zijn voor verandering in het gedrag. Ouders kennen hun eigen kind het best en weten hoe hun kind aangeeft dat het niet goed gaat.

Waar vind ik achtergrond informatie

www.pestweb.nl

www.schoolenveiligheid.nl

www.stoppestennu.nl

Wat kan ik doen

Je kind is slachtoffer, hij wordt gepest:

- Steun je kind, luister naar zijn verhaal, leg de schuld niet bij hemzelf;
- Bespreek met je kind de stappen die je wilt ondernemen: aan de juf vertellen, naar de vertrouwenspersoon of anti-pestcoördinator van de school gaan, ... Doe niets waar je kind absoluut tegen is. Probeer het te overtuigen;
- Hou een logboek bij met daarin wie er wanneer pest, wat er gebeurt, etc. om een duidelijk beeld van de situatie te krijgen;
- Zoek samen naar manieren om op het gepest te reageren;
- Zoek vrienden, hobby's / activiteiten waar je kind zich prettig voelt, dat kan hem het nodige zelfvertrouwen geven.

Je kind is een pester, het pest anderen:

- Ga na wat er precies gebeurt en waarom het pesten plaatsvindt. Praat met je kind, de leerkracht, trainer, vrienden...;
- Leg het verschil uit tussen plagen en pesten;
- Zeg duidelijk dat pesten niet kan. Nooit. Om geen enkele reden, op geen enkele manier (uitsluiten, spullen kapot maken, slaan, etc.). Vraag je kind om te stoppen;
- Wijs op het verdriet dat pesten veroorzaakt. Probeer de gevoelens van het slachtoffer te verwoorden. Zo vergroot je het inlevingsvermogen van je kind;
- Geef hem kansen om het goed te maken.

Je kind is een omstander, een meeloper, het kijkt toe:

- Vraag wat er precies gebeurt (in de klas, bij de sport...);
- Stimuleer je kind om zelf de leerkracht op de hoogte te brengen. Maak een verschil tussen 'klikken' en 'melden'. 'Klikken' doe je omdat je wilt dat iemand straf krijgt. 'Melden' doe je omdat je wilt dat iets ophoudt;
- Bespreek de stappen die jij evt. wilt ondernemen, bv. in gesprek gaan met de leerkracht. Doe niets wat je kind absoluut niet wil, maar probeer hem ervan te overtuigen dat dat het beste is;
- Maak je kind duidelijk dat het gepest moet stoppen. Bedenk samen oplossingen. Steun hem om iets te ondernemen.

Bijlage 2: Gedragsprotocol Social Media Viventegroep

Gedragsprotocol Social Media Viventegroep

Niet meer weg te denken uit het dagelijks leven is het gebruik van social media. Social media is een verzamelnaam voor alle internet-toepassingen waarmee het mogelijk is om informatie met elkaar te delen op een gebruiksvriendelijke en 'vaak' leuke wijze. Het bevat niet alleen informatie in de vorm van tekst maar ook beeld en geluid worden gedeeld. Bekende voorbeelden van social media zijn Facebook, YouTube, LinkedIn, Whatsapp, Snapchat en Twitter.

Net als bij de opkomst van e-mail en internet ontstaan er ook nu vragen bij het gebruik van social media in organisaties. Privé-gerelateerde zaken en werk gerelateerde zijn niet zo gemakkelijk te scheiden. Om verschillende denkbeelden over het gebruik van social media niet te laten leiden tot misverstanden zijn deze richtlijnen ontwikkeld.

Social media biedt de mogelijkheid te laten zien dat je trots bent op elkaar en op de school. En tegelijkertijd kunnen ze een bijdrage leveren aan een positief beeld van de school. Aan de andere kant kunnen berichten op social media (soms onbewust) leerlingen, personeelsleden en de goede naam van de school schaden. Daarom vragen de scholen van de Viventegroep alle leerlingen, ouders en personeelsleden om verantwoord met social media om te gaan:

- ✓ Op social media ga je op een sociale manier met elkaar om, dus met respect.
- ✓ Op social media praat je wel MET elkaar en niet OVER een ander, net als in andere gespreksituaties.
- ✓ Op social media praat je alleen namens jezelf; niet namens of onder de naam van anderen. (De medewerkers die sociale media gebruiken namens de school, hebben hiervoor toestemming gekregen).
- ✓ Je zet alleen berichten op social media als die de ander of de school niet schaden.
- ✓ Social media gebruik je als leerling in de les alleen als je daarvoor toestemming hebt gekregen en dus als het nuttig is voor de les die je volgt.
- ✓ Wil je via social media foto's, filmpjes en/of geluidsfragmenten delen waar anderen ook op staan, dan mag dat alleen als die anderen daartegen geen bezwaar hebben.

- ☒ Heb je iets in vertrouwen gehoord over een ander of iets dat een ander kan schaden, dan deel je dat niet met anderen via social media.
- ☒ Heb je een klacht of kritiek op de school of iemand die betrokken is bij school, dan maken we de vraag of klacht niet via social media bekend, maar leggen we het (persoonlijk) neer bij de aangewezen persoon in kwestie.
- ☒ We accepteren niet dat social media gebruikt wordt om anderen te pesten, te kwetsen, te stalken, te bedreigen, zwart te maken of op een andere manier te beschadigen.
- ☒ Als je je niet aan deze normale fatsoensnormen houdt, worden er op school maatregelen genomen.
- ☒ Als je met jouw gebruik van social media strafrechtelijk de fout ingaat, kunnen de school en/of andere beschadigde personen hiervan aangifte doen bij de politie.

Bijlage 3: Omgangsprotocol Talentum

Samen met u streven we ernaar de ontwikkeling van uw kind optimaal te laten verlopen. We denken dat we uw kind het best kunnen helpen als u op de hoogte bent van de wijze waarop we uw kind benaderen. We vragen u daarom dit document goed door te nemen, samen met de leefregels die ieder jaar met u en uw kind worden gedeeld.

De school hoopt zeer in deze betrokkenheid door de ouders en verzorgers te worden ondersteund. Wij gaan er dan ook nadrukkelijk van uit dat u met de aanmelding van uw kind de binnen onze school geldende regels onderschrijft. Uiteindelijk streven school en ouders hetzelfde doel na: wij willen de ontwikkeling van het kind zo optimaal mogelijk laten verlopen. Specifieke leefregels zijn apart beschreven en worden aan het begin van het schooljaar met de leerlingen besproken.

We gaan op de Talentum uit van de algemeen geldende normen, waarden en omgangsvormen vanuit de christelijke identiteit (zie schoolgids).

Om een goed pedagogisch klimaat te scheppen is het belangrijk dat alle betrokkenen vanuit hun eigen rol een positieve bijdrage leveren. Hieronder worden de verschillende rollen beschreven.

We baseren ons op deze uitgangspunten:

- We vertrouwen elkaar; We zijn tolerant en hebben respect voor de ander.
- We pesten niet en accepteren dat iedereen anders, maar gelijkwaardig is.
- We bieden een veilige omgeving voor kinderen, leerkrachten en ouders.
- We helpen elkaar. We zijn medeverantwoordelijk voor het welbevinden van onszelf en de ander.
- We zijn verantwoordelijk voor ons gedrag en de gevolgen daarvan.
- Wij gebruiken geen fysiek en verbaal geweld.

De leerlingen

De leerlingen maken niet alleen deel uit van de groep waarin ze dagelijks zitten, maar van de hele school. We verwachten van hen dat ze een positieve bijdrage leveren aan de groepen en hulp vragen aan volwassenen als er problemen zijn waar ze niet uitkomen.

Dit betekent dat de kinderen:

- de schoolafspraken kennen en naleven
- respect tonen naar volwassenen en medeleerlingen
- zorgvuldig omgaan met de beschikbaar gestelde materialen
- Kinderen kunnen met al hun problemen bij ons terecht

De leerkrachten

De leerkrachten van Talentum zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor het pedagogisch klimaat in hun eigen groep, maar hebben ook een actieve rol in het gedrag van het pedagogisch klimaat in de school. De leerkracht heeft een voorbeeldfunctie

- De leerkrachten stellen de ouders in een zo vroeg mogelijk stadium op de hoogte van mogelijke problemen en spreken indien nodig hun bezorgdheid uit.
- De leerkrachten stellen zich op als partner in de opvoeding en hebben het gezamenlijke doel, de ontwikkeling en het welzijn van het kind, voor ogen.
- De leerkrachten onderschrijven en dragen het beleid van de school uit in woord en daad.
- De leerkrachten gaan zorgvuldig om met privacygevoelige gegevens achtergrondgegevens van leerlingen

- De leerkrachten geven deze informatie niet zonder toestemming van ouders door aan derden.

De schoolleiding

Draagt er zorg voor dat elke nieuwe ouder of medewerker vooraf kennis heeft genomen van genoemde omgangsvormen in de schoolgids en van het omgangsprotocol en zich realiseert dat iedereen zich hieraan moet houden binnen de school.

De ouders

De ouders hebben door dit protocol een helder beeld van de verwachtingen die zij mogen hebben van de school en zij maken ook onderdeel uit van het protocol.

Dit betekent dat de ouders

- Op de hoogte zijn van afspraken genoemd in de schoolgids, de website (waaronder het omgangsprotocol en sociale veiligheidsprotocol/antipestprotocol) en hiernaar handelen .
- Alle leerkrachten, leerlingen en ouders in de school gelijkwaardig zijn
- Bij problemen omtrent hun kind op school in eerste instantie contact hebben met de leerkracht daarna de schoolleiding of de vertrouwenspersonen van de school.
- Een positieve bijdrage leveren aan het pedagogisch klimaat in de school. (zie bovenstaande uitgangspunten)

Talentum is een basisschool waar zowel leerlingen, leerkrachten en ouders zich geborgen en veilig willen voelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we onze leerlingen in de gelegenheid zich tijdens hun basisschoolperiode veilig en vertrouwd te voelen in hun leeromgeving, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

De communicatie

Op Talentum dragen we zorg voor een goede ontwikkeling van het kind en is een goede communicatie van cruciaal belang. De school ziet de opvang en de begeleiding van onze leerlingen als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders en leerkrachten.

Het is daarom van belang zorg te dragen voor een goede en open onderlinge communicatie. De pedagogische huisstijl legt de geldende normen en waarden op onze school vast, waarbij zowel kinderen als volwassenen zorgdragen voor een blijvende positieve (leer)omgeving. We verwachten hierbij een actieve en respectvolle opstelling van leerlingen, leerkrachten en ouders.

Afspraken rondom gedrag

- Wij benoemen en leren gewenst gedrag aan
- We spreken heldere verwachtingen uit
- Leerkrachten hebben een proactieve houding
- De leerkracht is voorspelbaar en consequent
- Wanneer mogelijk wordt ongewenst gedrag genegeerd.
- De leerkracht hanteert het stilteteken
- Wij maken gebruik van beloningssystemen
- Wij begroeten elke leerling persoonlijk aan het begin van de dag.
- Tijdens de eerste schoolweken wordt gewerkt aan groepsklimaat en worden klassenregels opgesteld, dit zijn uitwerkingen van de schoolregels.
- Schoolregels hangen zichtbaar in de school.
- Klassenregels hangen zichtbaar in elke klas. Wij werken met de methode Kanjertraining om sociale talenten van kinderen te ontwikkelen en versterken

Wanneer bovenstaande afspraken onvoldoende positieve uitwerking heeft op de leerlingen, worden de IB'er en directeur ingeschakeld.

Bijlage 4: Protocol fysiek overschrijdend gedrag:

Protocol fysiek overschrijdend gedrag

Wat verstaan we op de Talentum onder grensoverschrijdend gedrag:

- Bewust fysiek gedrag
- Schelden
- Op een andere manier een onveilige situatie creëren
- Op een andere manier respectloos gedrag vertonen
- Stelen of opzettelijk vernielen van bezittingen

Onderstaand stappenplan wordt doorlopen in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. De eerste twee stappen worden overgeslagen, wanneer het gedrag (rood) direct om een strengere aanpak en consequentie vraagt. De stappen rondom rood gedrag worden altijd eerst overlegd met directie.

Stap	Actie
1	<p>Waarschuwing + passende consequentie (objectief noteren in in Parnassys door leerkracht.) –</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plein: op het bankje • Binnen: uit de situatie halen in eigen omgeving/klas voor bepaalde tijd <p>Let op: eigen leerkracht inlichten.</p>
2	<p>Laatste waarschuwing + ouders inlichten (objectieve notitie in Parnassys door leerkracht)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plein: op het bankje • Binnen: uit de situatie halen in eigen omgeving/klas voor bepaalde tijd <p>Let op: team inlichten. Let op: Eigen leerkracht licht ouders in.</p>
3	<p>Time-out op school + ouder inlichten (objectieve notitie in Parnassys door leerkracht.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerkracht stemt eerst af met directie • Leerling is de rest van de dag niet meer welkom in de klas • Leerling werkt in andere groep of bij ib/directie <p>Let op eigen leerkracht licht ouders in.</p>
4	<p>Time-out thuis (objectieve notitie in Parnassys door leerkracht)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerkracht stemt eerst af met directie • Leerling wordt opgehaald, is de volgende dag niet welkom op school • Directie licht betrokkenen in • Directie licht het team in.
5	<p>Mogelijke schorsing (objectieve notitie in Parnassys door leerkracht.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vivente beleid schorsing en verwijdering volgen.

Bijlage 5: Protocol vermissing kind

Protocol vermissing kind

Protocol vermissing kind tijdens schooltijd (deel van het veiligheidsbeleid Vivente)

Vermissing is: "Het afwezig zijn van een leerling op school dan wel bij een buitenschoolse activiteit, terwijl het kind wel is geadmistreerd als aanwezig." In geval van vermissing heeft de directie de leiding. Groepsleerkracht(en) van de vermiste leerling(en) blijft op school (o.a. voor informatie politie).

In het eerste uur melden:

- Meld bij directeur (bij afwezigheid directeur kan de intern begeleider of een ambulante collega worden geïnformeerd en wordt er contact gezocht met de directeur) dat je een kind mist.
- Leerkracht blijft bij de groep.
- Leerkracht vertelt aan directeur waar het kind voor het laatst gezien is en wat het aan het doen was.

1e zoekronde:

- Doorzoeken schoolgebouw, plein en omgeving van de school.
- Na 1e zoekronde:
 - De directie informeert de ouders van het kind.
 - Wissel mobiele telefoonnummers uit met de ouders.
 - Beslismoment: Informeer de bestuurder. Beslis op basis van de leeftijd en toestand van het kind i.o.m. ouders en bestuurder of de politie gebeld moet worden. Richtlijn: jong/ roekeloos/ boos kind= 30 minuten. Ouder/ rustig kind = 60 minuten.

Extra zoekrondes:

- Inschakelen politie:
 - Noteer de naam van de wijkagent/politiefunctionaris die je te woord staat en de naam van de politiefunctionaris die als contactpersoon gaat fungeren.
 - Laat de ouders naar school komen, mits er iemand in hun huis aanwezig is.
 - Vermijd contact met en uitspraken tegenover de media. Verwijs hen door naar de persvoorlichter van de politie.

Bijlage 6: Protocol rouw en verlies

Protocol rouw en verlies

Dit protocol is gebaseerd op het protocol van de GGD. Het geeft richtlijnen voor het omgaan met het verlies van een leerling, ouder, medewerker of andere betrokkenen van de school. Dit protocol kan samen worden gebruikt met de protocollen vanuit Vivente.

Vivente heeft protocollen omschreven voor het verlies van een leerling, ouder of medewerker. Het protocol van de GGD is te vinden via de link: [Protocol-verdriet-en-rouw-Primair-onderwijs-01.pdf \(ggdzw.nl\)](https://www.ggdzw.nl/Protocol-verdriet-en-rouw-Primair-onderwijs-01.pdf) Hier staan ook bijlagen hoe er vorm kan worden gegeven aan het rouwproces van leerlingen. Dit document is opgeslagen in de map sociaal-emotioneel leren binnen SharePoint.

Stap	Actie
Stap 1 Het bericht	<p>Een bericht van overlijden kan op verschillende manieren binnenkomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Via een officiële mededeling; • Via het mondelinge circuit; • Telefonisch; • Per post; • Door middel van een advertentie in de krant <p>Bij de ontvangst van het bericht moet gelet worden op een aantal zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het bericht moet zo spoedig mogelijk worden doorgegeven aan: de directie (die informeert het bestuur), de groepsleerkracht, de intern begeleider en het team. 'Zo spoedig mogelijk' betekent ook: in het weekend, tijdens de vakantie, tijdens de les of 's avonds laat. • Als het bericht niet rechtstreeks van de ouders, een arts of de politie komt, moet eerst worden gecontroleerd of de berichtgeving juist is. In een enkel geval is er namelijk sprake van een valse melding (misplaatste grap, overspannen toestand). In overleg met directie wordt gekeken of/hoe er achterhaald kan worden of het bericht klopt. • Bij een plotselinge dood van een leerling of leerkracht op school is het vanzelfsprekend dat de ouders/verzorgers/familie direct worden geïnformeerd, bij voorkeur door de directeur of de politie. Wanneer ouders niet direct bereikbaar zijn, kan hulp van de politie worden ingeroepen om hen op te sporen.
Stap 2 Overleg	<p>De (plotselinge) dood van een ouder/leerling/medewerker vraagt om een goed gecoördineerde actie (reactie) van de school. Daarom is overleg tussen de intern begeleider, de directie en de groepsleerkracht van groot belang.</p> <p>Samen zijn zij verantwoordelijk voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatie aan de betrokkenen • Organisatorische aanpassingen • Opvang van leerlingen en collega's • Contacten met de ouders/familie • Regelingen in verband met rouwbezoek en uitvaart • Eventueel plaatsen van een rouwadvertentie • Administratieve afwikkeling • Nazorg aan de betrokkenen
Stap 3 Duidelijkheid	<p>Allereerst dient een zo duidelijk en compleet mogelijk beeld te worden gemaakt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie is er overleden • Wat is er precies gebeurd • Waar en hoe is het gebeurd • Wie zijn de belangrijkste vrienden/vriendinnen/collega's • Zijn er naaste of andere familieleden op school (in welke groep/klas) • Wanneer en waar is de begrafenis of crematie; • Stelt de familie prijs op aanwezigheid van (een afvaardiging van) leerlingen/personeel? In de meeste gevallen wordt door de familie een rouwadvertentie namens de school op prijs gesteld. Toch is het van belang dit met de familie te overleggen. Ook moet met de ouders of familie van de overledene besproken worden welke informatie over de doodsoorzaak bekend mag worden gemaakt. In het geval van zelfdoding wordt samen met de directie/IB

	<p>en leerkracht de beslissing genomen of deze informatie passend is om te vertellen aan de leerlingen.</p>
<p>Stap 4 Informeren</p>	<p>Aandachtspunten vooraf:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het kan zijn dat de collega's het slechte nieuws aan hun groep/klas moeten vertellen (eventueel met ouders erbij in de lagere groepen). Voor de één is dit gemakkelijker dan voor de ander. Zorg er voor dat helder is wat de wensen zijn vanuit het team. Collega's kunnen aangeven bij de directie dat zij hier hulp bij nodig hebben. Collega's dienen zich te realiseren dat dit slechte bericht andere ervaringen kan reactiveren. <p>Aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> De getroffen groep/klas moet direct aan het begin van de dag worden geïnformeerd. Hoe dat het beste kan gebeuren is te lezen in stap 5. Als er leerlingen absent zijn, moeten deze alsnog zo spoedig mogelijk worden geïnformeerd. Met name de getroffen groep/klas blijft zoveel mogelijk onder de hoede van de groepsleerkracht. Het is van belang om de opvang zoveel mogelijk in de klas te houden. Desalniettemin kan er wel een ruimte worden ingericht waar leerlingen terecht kunnen die op zichzelf willen zijn of erg overstuur zijn. Zorg voor iets te drinken en/of te eten. Vaak wordt het nieuws een dag later aan de leerlingen verteld. Dit betekent dat er tijd is om iemand te vragen wat eten/drinken te kopen. Mogelijk hebben sommige leerlingen er behoefte aan zich lichamelijk uit te leven, bijvoorbeeld met een bal in de gymzaal of op het schoolplein; dit kan bevrijdend werken. Geef ze hiervoor de mogelijkheid. Als leerlingen persé naar huis willen, moet worden nagegaan of de ouders thuis zijn, op de hoogte zijn en hun kind kunnen ophalen. Het overlijdensbericht moet ook zo spoedig mogelijk doorgegeven worden aan de administratie van de school, de jeugdarts/sociaal-verpleegkundige en anderen die contact zouden kunnen zoeken met de overledene of diens familie. Bij een sterfgeval tijdens het schooljaar zal het rooster in min of meerdere mate moeten worden aangepast, afhankelijk van de omstandigheden en de plaats die de overledene in de schoolgemeenschap heeft ingenomen. Vanuit de directie en IB moeten richtlijnen worden gegeven met betrekking tot eventuele examens, toetsen, proefwerken, schoolevenementen, en dergelijke. Indien de familie daar prijs op stelt, moet iedereen die er zich nauw betrokken bij voelt en die dat wenst in de gelegenheid worden gesteld de begrafenis of crematie bij te wonen. Als de school een dag of dagdeel dicht gaat, is toestemming nodig van de Rijksinspectie en gaat dit altijd in overleg met het bestuur.
<p>Stap 5 Contact ouders/familie overledene</p>	<p>Het is het beste om nog dezelfde dag contact op te nemen met de ouders/verzorgers/ familie van de overledene; vraag telefonisch of het gelegen komt. De persoon die belt gaat in overleg met de directie, IB en de groepsleerkracht over de vervolgstappen.</p> <p>Bij een eerste bezoek is de aanwezigheid van de directeur of iemand van de schoolleiding vanzelfsprekend. In overleg met het team wordt besloten wie er meegaat afhankelijk van wie er overleden is. Meestal is een eerste bezoek heel emotioneel. Het is dan niet de juiste tijd om allerlei zaken te regelen.</p> <p>Bij een tweede bezoek of telefoongesprek kan gevraagd worden wat de school voor de ouders /verzorgers/familie kan betekenen. Op dat moment is het bovendien duidelijker wat de ideeën en wensen van de leerlingen, leerkrachten en andere betrokkenen zijn. In overleg met de ouders/verzorgers/familie wordt helder wat kan of niet kan. Ook kunnen er afspraken worden gemaakt over een mogelijke rouwadvertentie door de school, condoléance- en rouwbezoek van leerkrachten en leerlingen, het afscheid nemen van de overleden leerling of leerkracht, bijdragen aan en bijwonen van de uitvaart en een eventuele afscheidsdienst op school. Spreek af wie er vanuit de school contact met de nabestaanden onderhoudt en blijft onderhouden</p>
<p>Stap 6 informeren van ouders</p>	<p>Ook de ouders van alle leerlingen moeten worden geïnformeerd. Dit kan het beste door middel van een brief met daarin informatie over de gebeurtenis, organisatorische aanpassingen, de zorg voor de leerlingen op school, contactpersonen op school, regels over aanwezigheid, rouwbezoek en aanwezigheid bij de uitvaart, eventuele afscheidsdienst op school en nazorg voor de leerlingen.</p>
<p>Stap 7 begeleiding tussen overlijden en uitvaart</p>	<p>Gevoelens uiten</p> <p>Het overlijden van een leerling of leerkracht roept bij leerlingen veel op. Ruim daarom veel tijd in voor vragen, gesprekken en het uiten van emoties.</p> <p>Tijdens de eerste dag kan in verband met de verwerking gewerkt worden met opdrachten zoals opstellen maken, gedichten maken, lezen of voorlezen. Leerlingen die niet zo verbaal zijn, uiten zich</p>

	<p>soms beter op een creatieve manier (bijvoorbeeld door te tekenen). Voor de kleuters kan spelen, bijvoorbeeld 'begrafenisje spelen' in de poppenhoek, de verwerking bevorderen. Ook kan gebruik worden gemaakt van de materialen in de Verdrietkoffer van de GGD.</p> <p>Als de lessen weer gedeeltelijk worden hervat, moet er rekening mee worden gehouden dat ook in die situaties gepraat kan worden over het sterfgeval en over de belevingen van de leerlingen daarvan.</p> <p>Wellicht is het aan te bevelen om speciaal voor deze omstandigheden een apart klassenboek of logboek te gebruiken, waarin leerkrachten aan elkaar doorgeven of en hoe over de dood en over deze situatie in de klas wordt gesproken.</p> <p>Praktische zaken Het overlijden van een leerling heeft ook praktische consequenties. Wat bijvoorbeeld te doen met een lege stoel in de groep/klas, het rapport dat net was geschreven, de tekening of het opstel? De stelregel is: doe niet alsof de leerling nooit heeft bestaan. Haal de lege stoel niet direct weg, hij kan beter de eerste weken symbolisch leeg blijven staan. Creëer samen met de leerlingen een rouwlokaal of herinneringsplek, zoals een foto, een kaars, bloemen, attributen van de leerling of geliefd speelgoed op een kast of tafel in het lokaal.</p> <p>Rapporten en tekeningen kunnen het beste persoonlijk naar de ouders worden gebracht. Het is in ieder geval niet verstandig om dergelijke eigendommen aan broertjes of zusjes mee te geven.</p> <p>Condoléancebezoek Als de nabestaanden dat op prijs stellen, kunnen leerkrachten leerlingen stimuleren om op bezoek te gaan. Als leerlingen op rouwbezoek gaan, is het van belang om na te gaan of de overleden leerling of leerkracht toonbaar is. Ouders kunnen de leerlingen begeleiden.</p> <p>Vorbereiding op de uitvaart Wanneer er met de ouders/familie is doorgesproken wat wel en niet kan en waar leerlingen bij betrokken kunnen worden, kan de leerkracht met de leerlingen aan het werk gaan om bijdragen te leveren voor de dienst(en) (bijvoorbeeld teksten schrijven, tekstboekjes maken, muziek maken, bloemen dragen, een boek met brieven, tekeningen en collages voor de nabestaanden maken). Dit is een goede manier om met het nare bericht om te gaan en verdriet te verwerken.</p> <p>De dag van de uitvaart Als de familie er prijs op stelt, kunnen (vertegenwoordigers van) personeel en leerlingen aanwezig zijn bij de begrafenis of crematie. Voor leerlingen van de basisschool is het gewenst dat hun ouders meegaan. Het is aan te bevelen zoveel mogelijk gezamenlijk naar de uitvaart te gaan en na afloop op school gezamenlijk iets te drinken en ervaringen uit te wisselen.</p> <p>Om zoveel mogelijk leerlingen en leerkrachten de kans te geven afscheid te nemen van de overledene, kan (in overleg met de nabestaanden) een afscheidsdienst op school georganiseerd worden. Een afscheidsdienst op school is ook een mogelijkheid als leerlingen en leerkrachten niet bij de uitvaart mogen of kunnen zijn. Het is aan te bevelen na deze dienst gezamenlijk iets te drinken en na te praten.</p> <p>Dag na de uitvaart Deze dag kan benut worden om terug te kijken op de gebeurtenissen van de afgelopen dagen. Het is nu mogelijk en wenselijk om de aandacht te verleggen van de eigen emoties van de leerlingen naar het verdriet van bijvoorbeeld de ouders en andere familieleden. De aandacht kan weer gericht worden op het hervatten van de 'gewone gang van zaken', op de toekomst. Belangrijk gespreksonderwerp daarbij zal vermoedelijk zijn 'de lege plaats': wie gaat er op de stoel van de overledene zitten? Mag die door een ander 'bezet' worden of blijft die stoel dit schooljaar leeg? Hoe blijven we de overledene gedenken?</p> <p>En dan verder Probeer - zo mogelijk - weer te starten met het gewone rooster. Blijf daarbij steeds letten op signalen bij leerlingen die het moeilijk hebben. Die signalen kunnen wijzen op diverse stadia van verwerking in het rouwproces: ontkenning en ongelof, woede en boosheid, verdriet (eventueel depressie) en verwerkt verdriet en acceptatie. Sommige leerlingen stellen hun rouw uit en tonen pas na maanden verdriet. Met name leerlingen die al eerder een verlies hebben geleden, lopen dit risico.</p>
Stap 8	De administratieve zaken moeten zorgvuldig worden afgehandeld. De naam van de overledene moet uit de officiële registers worden geschreven. Ga ook zorgvuldig om met alles wat er van de overleden

<p>Administratieve zaken</p>	<p>leerling of leerkracht nog op school aanwezig is. Voor de nabestaanden zijn dit heel waardevolle zaken. Geef de eigendommen zo mogelijk persoonlijk af, geef ze in ieder geval niet mee aan broertjes of zusjes.</p> <p>Tijdens latere contacten kunnen ook financiële zaken aan de orde komen zoals (gedeeltelijke) restitutie van de ouderbijdrage. Met de ouders/verzorgers/familie moet overlegd worden hoe zij in de komende tijd contact willen houden met de school.</p>
<p>Stap 9 Terugkijken en evalueren</p>	<p>Het is aan te bevelen om ongeveer een maand na de begrafenis/crematie met het hele team terug te kijken op de gebeurtenissen en de gang van zaken te evalueren. Zo'n bijeenkomst is een goede gelegenheid om signalen te bespreken die zijn opgevangen tijdens de lessen en in individuele gesprekken met leerlingen. Zo nodig kan alsnog besloten worden tot verwijzing of het invoeren van hulp van buiten bij het verwerkingsproces. Tijdens zo'n bijeenkomst moet ook afgesproken worden wie namens de school nog een bepaalde tijd contact blijft houden met de ouders/verzorgers/familie. Dit contact wordt meestal zeer op prijs gesteld.</p> <p>De directie doet er verstandig aan om ongeveer een maand na de gebeurtenissen rond het overlijden een overleg te hebben met het team om het geheel nog eens door te praten. De opgedane ervaringen kunnen leiden tot bijstelling van (onderdelen van) het protocol of tot nieuwe afspraken met betrekking tot leerlingbegeleiding</p>

Bijlage 7: Protocol discriminatie

Protocol discriminatie

Discriminatie kan op verschillende zaken betrekking hebben. Te denken valt aan huidskleur, levensovertuiging, seksuele voorkeur, volksgewoonten zoals kleding en voedsel enzovoort. Verder valt nog te noemen discriminatie op grond van ziekten. De schoolbevolking is een afspiegeling van een multiculturele samenleving. Dit wordt binnen ons onderwijs als een verrijking ervaren. Het vraagt wel extra inzet en aandacht/alertheid om tot een goed pedagogisch klimaat voor alle leerlingen te blijven komen.

Preventief

De leerlingen, ouders/verzorgers en overige betrokkenen worden gelijkwaardig behandeld. Er wordt geen discriminerende taal gebruikt. Er wordt gezorgd dat er in school geen discriminerende teksten en/of afbeeldingen voorkomen op posters, in de schoolkrant, in boeken e.d. Wij dragen geen kleding met logo's, afbeeldingen of teksten die beledigend, discriminerend of aanstootgevend zijn. Er wordt op toegezien dat leerlingen en ouders/verzorgers ten opzichte van medeleerlingen en hun ouders/verzorgers geen discriminerende houding aannemen in taal en gedrag.

Curatief

Er wordt door eenieder duidelijk afstand van discriminerend gedrag genomen en dit wordt ook direct kenbaar gemaakt. Bij herhaaldelijk overtreden wordt de persoon uitgenodigd door de directie en wordt er melding gemaakt bij het bestuur. De directie zal samen met het bestuur besluiten welke consequenties dit kan hebben. In het uiterste geval kan hierbij worden gedacht aan een officiële waarschuwing of schorsing/verwijdering van betrokkene van de school en het schoolterrein. Hierbij is het protocol 'schorsen en verwijderen' van Vivente het uitgangspunt voor het handelen.

Stap	Actie
1	Er wordt altijd geprobeerd om het gesprek aan te gaan, waarbij uitgesproken wordt dat iemand zich gediscrimineerd voelt. Er worden, zo mogelijk, afspraken gemaakt om discriminatie per direct te stoppen. Als dit onvoldoende is dan wordt er overgegaan naar stap 2.
2	De directie wordt op de hoogte gebracht en onderneemt de stappen zoals bij curatief is omschreven. Discriminatie wordt niet getolereerd. De directie maakt een aantekening en brengt de bestuurder op de hoogte. Mocht het onveilig voelen om dit bij de directie neer te leggen dan kan er altijd een gesprek worden aangegaan met de vertrouwenspersoon van de school. De vertrouwenspersoon kan helpen om de juiste stappen te zetten. Mocht dit om welke reden ook onveilig zijn, dan kan er contact worden gezocht met de externe vertrouwenspersoon.
3	Wanneer afspraken niet worden nagekomen, dan kan de betrokken persoon ervoor kiezen om een klacht in te dienen. Meer over het indienen van een klacht is te vinden in het hoofdstuk 'klachtenregeling'.
4	Er wordt altijd na 1 week gecheckt of er geen sprake meer is van discriminatie. Als dit niet het geval is dan zal directie ingrijpen zoals omschreven staat bij curatief.
5	Er is nazorg voor de persoon die slachtoffer is.

Protocol seksueel overschrijdend gedrag

Leerlingen en personeelsleden kunnen alleen goed functioneren als zij zich op school veilig voelen. Seksuele intimidatie leidt tot gevoelens van onveiligheid. Eenieder die in de school werkt en leert heeft recht op bescherming tegen seksuele intimidatie. Bestrijding en preventie staan dan ook hoog op de agenda.

Uitleg begrip

Seksuele intimidatie: op school en/of in een onderwijssituatie ongewenst seksueel getinte aandacht die tot uiting komt in verbaal, fysiek en non-verbaal gedrag. Dit gedrag wordt door degene die het ondergaat, ongeacht sekse en/of seksuele voorkeur, ervaren als ongewenst, of wordt, indien het een minderjarige leerling betreft, door de ouders, voogden of verzorgers van de leerling als ongewenst aangemerkt. Seksueel intimiderend gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn.

Preventief

- Elke medewerker zal zich ervan onthouden om een leerling te bejegenen op een wijze die de leerling in zijn waardigheid of fysieke en geestelijk integriteit aantast, of om verder in zijn privéleven door te dringen dan nodig is voor het gestelde onderwijs/opvoedings-/begeleidingsdoel.
- Daarbij zal de medewerker nooit de specifiek professionele situatie gebruiken in zijn/haar voordeel of voor doeleinden die in strijd zijn met zijn/haar verantwoordelijkheid voor de leerling en/of die de grenzen van de professionele relatie overschrijden.
- Seksuele handelingen en intiemere relaties tussen medewerkers en leerlingen zijn niet geoorloofd en worden altijd beschouwd als seksueel misbruik. Ook als de leerling dat verlangt of daartoe uitnodigt, dient de medewerker seksuele toenaderingspogingen af te wijzen.
- Gevoelens van verliefdheid en neigingen tot seksuele intimiteit tussen medewerkers en leerlingen dienen onmiddellijk door de medewerkers gemeld te worden bij de directie, opdat tijdig gepaste maatregelen kunnen worden genomen.
- Deze verbodsbepaling geldt voor de duur van de hele schoolperiode voor leerlingen, voor de duur van het benoemingsvak voor personeelsleden en voor de afgesproken (stage)periode voor stagiaires.
- Alle medewerkers, vrijwilligers en stagiaires moeten een geldig VOG hebben, voordat zij mogen werken bij Vivente.

Wanneer er signalen binnenkomen of vermoedens zijn

Signalen en vermoedens worden altijd serieus genomen. Wel vraagt dit om zeer secuur handelen van eenieder. Als een leerling bij jou komt met een verhaal waarin signalen van seksueel overschrijdend gedrag worden benoemd, beloof dan nooit dat je dit niet doorvertelt. Beloof alleen dingen die je waar kunt maken. In het belang van het kind kan het zo zijn dat het wel besproken moet worden met iemand binnen de organisatie. Bespreek met de leerling met wie dit besproken kan worden: ouders/verzorgers, intern begeleider, directie, een leerkracht of de vertrouwenspersoon.

Vervolgens worden de volgende stappen genomen:

- Een signaal of vermoeden wordt besproken met de directie, tenzij het vermoeden gaat over de directie. Dan kan er contact worden opgenomen met de bestuurder.
- Samen met directie en intern begeleider worden de acties besproken die ondernomen moeten worden.
- Bestuurder wordt ingelicht door directie.

Wanneer een signaal of vermoeden binnenkomt bij de vertrouwenspersoon zal de vertrouwenspersoon stappen adviseren passend bij de situatie.

De procedure bij misbruik en seksuele intimidatie

De volgende stappen worden overwogen door de directie, samen met de bestuurder en IB-er:

- De directie neemt vanaf het moment van melding de nodige en gepaste maatregelen die erop gericht zijn verdere contacten tussen betrokken personen te voorkomen. Al naar gelang de ernst van de melding beslist de directie in overleg met bevoegd gezag en vertrouwensinspecteur of de vermeende dader tijdens het onderzoek met onmiddellijke ingang op non-actief wordt gesteld of geschorst voor een termijn van maximaal 4 weken (cao artikelen 3.13 t/m 3.16).
- Indien een leerling wel kan vertellen wat er is gebeurd en dus zelf meldt, dienen vrijwel altijd de ouders/verzorgers hierover geïnformeerd te worden. Ouders/verzorgers worden uitgenodigd op school. Uitsluitend, indien het niet in belang is van het kind, kan hiervan afgeweken worden. Dit altijd in overleg met directie.
- Er wordt door de directie vastgesteld wie de gesprekken gaat voeren met leerlingen, ouders en/of leerkracht

Medewerkers van Vivente hebben de wettelijke verplichting om bij een vermoeden van seksueel misbruik door een medewerker van de school jegens een minderjarige leerling, dit direct te melden bij de directie. De directie legt dit voor aan het bestuur. Samen zullen zij de feiten melden aan de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

Ongegrond:

Indien na justitieel onderzoek is gebleken dat er een klacht is ingediend op valse gronden, kan het bevoegd gezag de betrokken medewerker een rehabilitatietraject aanbieden. Het bevoegd gezag kan dan tevens maatregelen nemen jegens de leerling, die de valselijke beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden tot schorsing of verwijdering.

Klacht gegrond:

Medewerker: Indien na justitieel onderzoek blijkt dat de klacht gegrond is, kan afhankelijk van de ernst van het vergrijp overgegaan worden tot een beëindiging van de arbeidsovereenkomst door het bestuur. Leerling: schorsen of verwijderen Ouder: verwijderen van de school.

Ouders dienen erop te worden gewezen dat zij te alle tijden ook zelf aangifte bij de politie kunnen doen.

De directie legt, tijdens en na het onderzoek, de grootst mogelijke terughoudendheid aan de dag ten aanzien van het bespreken van de melding met anderen, in het belang van de klager en de aangeklaagde. In geval van journalistieke belangstelling voor mogelijk seksueel misbruik of vermoedens/geruchten daaromtrent dienen alle contacten met de pers via de bestuurder te lopen. De algemeen bestuurder draagt zorg voor het informeren van betrokken personen en instanties over het onderzoek.

Bijlage 9: Protocol medisch handelen

Protocol medisch handelen

Soms wordt aan de school gevraagd om medische handelingen, ten behoeve van de leerlingen, onder schooltijd te verrichten. Met het oog op de gezondheid van de leerlingen is het van groot belang dat in dergelijke situaties zorgvuldig wordt gehandeld. Schoolleiding en de leerkrachten moeten voldoende kennis en vaardigheden hebben om het medisch handelen op een verantwoorde manier uit te voeren.

Leerkrachten moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Leerkrachten en schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen, zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden als zij niet handelen volgens het protocol. Activiteiten (zoals het toedienen van injecties) die vallen onder de wet BIG (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) zijn verzekerd voor zover de leerkracht die deze activiteiten verricht, door een medicus (bijv. huisarts) handelingsbekwaam wordt geacht. Deze leerkracht moet wel in het bezit zijn van een bekwaamheidsverklaring opgesteld door deze medicus. Voor de individuele leerkracht geldt dat hij/zij mag weigeren medische handelingen uit te voeren waarvoor hij/zij zich niet bekwaam acht. Hij/zij zal dit schriftelijk meedelen aan de directeur van de school. In dit protocol staat een handreiking over hoe in onderstaande situaties gehandeld moet worden.

Het kind wordt ziek op school:

- Indien een leerling ziek wordt gedurende de schooldag is het uitgangspunt dat de leerling naar huis gaat. De leerkracht zoekt contact met ouders/verzorgers voor overleg.
- Indien ouders niet bereikbaar zijn:
Het kind kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Medicijnen mogen niet zonder toestemming van de ouders worden verstrekt (ook geen paracetamol). Er wordt overlegd met de directie welke stappen er genomen kunnen worden als er geen contact met ouders/verzorgers of noodnummers mogelijk is.

Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit:

De leerkracht:

- Zorgt dat een BHV-er wordt geroepen.
- Blijft bij het kind en zorgt dat iemand de klas over kan nemen
- Zorgt ervoor dat alle relevante gegevens van het kind bij de hand zijn (of laat ze direct door iemand opzoeken).

De BHV-er:

- Overlegt met de leerkracht/directie en/of ouders/verzorgers of belt direct de huisarts en/of de specialist van het kind, of belt bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
- Begeleidt het proces en doet verslag aan de school en ouders/verzorgers

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma of antibiotica.

- - Indien een leerling medicijnen nodig heeft onder schooltijd, dienen ouders dit te vragen aan de leerkracht. Ouders worden op de hoogte gebracht van ons protocol en vullen hiervoor een verklaring in en geven toestemming. De toestemming moet schriftelijk

vastgelegd worden. De verantwoordelijkheid voor een juiste toediening van de medicijnen berust bij de ouders/verzorgers.

- - Leerlingen dienen zoveel mogelijk zelf de medicatie toe.
- - Medicijnen worden buiten het bereik van leerlingen bewaard.
- Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, dan dient de leerkracht direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis te bellen. Bij een ernstige situatie wordt direct het landelijk alarmnummer 112 gebeld.

Medische handelingen en bekwaamheidsverklaring

- In hoog uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en leraren vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding en het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje. In zijn algemeenheid worden door leerkrachten op Talentum geen medische handelingen verricht. Deze worden verzorgd door de thuiszorg of door de ouders zelf. Een leerkracht kan niet worden verplicht om medewerking te verrichten aan medische handelingen.

- Indien een leerling wordt aangemeld en er zijn medische handelingen nodig, dan wordt door de intern begeleider en directeur een inschatting gemaakt of het verantwoord is om de medische handeling uit te voeren door een leerkracht. Er zijn twee mogelijkheden:

- e) De medische handeling is uit te voeren door leerkrachten van de school zonder te veel risico:
 - a. De school legt de afspraken schriftelijk vast met ouders. De afspraken worden ondertekend door ouders en directie.
 - b. De leerkrachten krijgen een gedegen instructie over de handeling.
 - c. De leerkrachten krijgen een schriftelijke verklaring voor bekwaamheid via de arts voor een bepaalde tijd.
 - d. Ouders zijn en blijven verantwoordelijk. De leerkracht/school kan op geen enkele manier
 - e. verantwoordelijk worden gesteld.
- f) De medische handeling is niet uit te voeren door leerkrachten van de school:
 - a. De school geeft aan dat zij handelingsverlegen is en weigert de leerling.
 - b. Ouders komen zelf de handeling verrichten op school.

Formulier

t.b.v. het verstrekken van medicijnen op verzoek

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam leerling:

Naam ouder(s)/verzorger(s):

Telefoonnummer thuis en werk:.....

Naam huisarts en telefoonnummer:

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte/aandoening:

Naam van het medicijn:

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

..... uur / uur / uur / uur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende

situatie(s):.....

.....

Dosering van het medicijn:

Wijze van toediening:

Wijze van bewaren:

Mogelijke bijwerkingen:

De ondergetekende (ouder/verzorger van de genoemde leerling) geeft hierbij aan zelf controle te houden op vervaldatum. Ondergetekende geeft hierbij aan dat hij/zij zelf aansprakelijk is en blijft voor de gevolgen van het verstrekken van de medicatie. De school wordt hiervoor niet aansprakelijk gesteld.

Naam:

Plaats:

Datum:.....

Handtekening:

.....

Protocol kledingvoorschriften

Leerlingen, medewerkers en ouders/verzorgers horen zich fijn te voelen bij ons op school. Wij zien ieder persoon als uniek, wat ook betekent dat eenieder dit mag laten zien in zijn/haar uiterlijk. Dit protocol is bedoeld om de school als een fijne plek voor iedereen te laten zijn. Soms kan kleding reacties oproepen, die onveiligheid kunnen creëren voor de drager of voor de ander. Wij willen voorkomen dat dit soort situaties ontstaan en hebben daarom een aantal regels op school.

- Op school dragen wij binnen geen mutsen/petten/capuchons.
- Wij dragen geen kleding met logo's, afbeeldingen of teksten die beledigend, discriminerend of aanstootgevend zijn.
- Op school zorgen wij dat ons lichaam bedekt is op plekken die als aanstootgevend kunnen worden ervaren. Hierbij kan worden gedacht aan billen en borst(en).
- Deze kledingvoorschriften gelden voor alle medewerkers/leerlingen en overige betrokkenen in de school.

Wanneer deze regels niet worden nageleefd, dan wordt de drager gevraagd om zich meer gepast te kleden op school en uitgelegd waarom dit wordt gevraagd. Wanneer de persoon meerdere malen de regels overtreedt dan zal er een gesprek met de directie plaatsvinden. In het uiterste geval kan de persoon worden gevraagd om het gebouw te verlaten totdat de regels worden nageleefd.

Protocol Internet/mediawijsheid

Dit protocol is gebaseerd op het protocol 'Social Media' (onderdeel van het veiligheidsplan van de Viventegroep)

Niet meer weg te denken uit het dagelijks leven is het gebruik van social media. Social media is een verzamelnaam voor alle internet-toepassingen waarmee het mogelijk is om informatie met elkaar te delen op een gebruiksvriendelijke en 'vaak' leuke wijze. Het bevat niet alleen informatie in de vorm van tekst, maar ook beeld en geluid worden gedeeld. Bekende voorbeelden van social media zijn Facebook, YouTube, LinkedIn, Whatsapp, Snapchat en Twitter. Net als bij de opkomst van e-mail en internet ontstaan er ook nu vragen bij het gebruik van social media in organisaties. Privé-gerelateerde zaken en werk gerelateerde zijn niet zo gemakkelijk te scheiden. Om verschillende denkbeelden over het gebruik van social media niet te laten leiden tot misverstanden zijn deze richtlijnen ontwikkeld. Social media biedt de mogelijkheid te laten zien dat je trots bent op elkaar en op de school. En tegelijkertijd kunnen ze een bijdrage leveren aan een positief beeld van de school. Aan de andere kant kunnen berichten op social media (soms onbewust) leerlingen, personeelsleden en de goede naam van de school schaden. Daarom vragen de scholen van de Vivente-groep alle leerlingen, ouders en personeelsleden om verantwoord met social media om te gaan:

- Op social media ga je op een sociale manier met elkaar om, dus met respect.
- Op social media praat je wel MET elkaar en niet OVER een ander, net als in andere gespreksituaties.
- Op social media praat je alleen namens jezelf; niet namens of onder de naam van anderen.
- De medewerkers die sociale media gebruiken namens de school, hebben hiervoor toestemming gekregen van de
- directie.
- Je zet alleen berichten op social media als die de ander of de school niet schaden.
- Social media gebruik je als leerling in de les alleen als je daarvoor toestemming hebt gekregen en dus als het nuttig is
- voor de les die je volgt.
- Wil je via social media foto's, filmpjes en/of geluidsfragmenten delen waar anderen ook op staan, dan mag dat alleen als
- die anderen daartegen geen bezwaar hebben.
- Heb je iets in vertrouwen gehoord over een ander of iets dat een ander kan schaden, dan deel je dat niet met anderen
- via social media.
- Heb je een klacht of kritiek op de school of op iemand die betrokken is bij school, dan maken we de vraag of klacht niet
- via social media bekend, maar leggen we het (persoonlijk) neer bij de persoon in kwestie.
- We accepteren niet dat social media gebruikt wordt om anderen te pesten, te kwetsen, te stalken, te bedreigen, zwart
- te maken of op een andere manier te beschadigen.
- Als je je niet aan deze fatsoensnormen houdt, worden er op school maatregelen genomen.

- Als je met jouw gebruik van social media strafrechtelijk de fout ingaat, kunnen de school en/of andere beschadigde personen hiervan aangifte doen bij de politie. Meldingen over berichten die in strijd zijn met de afspraken hierboven, kunnen verstuurd worden naar de directie.
- De school onderneemt in alle gevallen actie op gedane meldingen.
- Op Talentum besteden wij (preventief) aandacht aan mediawijsheid. Dat doen wij op de volgende manier:

Veiligheid op school

Privacy

Het verwerken van informatie gebeurt zowel door leerkrachten als door leerlingen veel digitaal en online. Dit vraagt om heldere richtlijnen en kaders. De Vivente-groep heeft hiervoor een privacyreglement en een privacy statement opgesteld. Hierin staat beschreven hoe de scholen van de Vivente-groep omgaan met het bewaken en beschermen van de persoonsgegevens. Het protocol bevat de uitgangspunten om de privacy van personen goed te regelen en inzichtelijk te maken voor medewerkers en ouders. Belangstellenden kunnen de integrale tekst van het privacy protocol doorlezen. Bij vragen, opmerkingen en problemen rondom de privacy van persoonsgegevens, kunt u mailen naar avg@vivente.nu.

Veiligheid van Vivente

Binnen de scholen van de Vivente-groep is veiligheid van groot belang. Leerlingen en medewerkers moeten zich tijdens het werken op de scholen veilig voelen. Deze veiligheid betreft zowel fysieke als sociale veiligheid. De fysieke veiligheid heeft te maken met de gebouwen en de inrichting ervan. Voor de scholen zijn er ontruimingsplannen, die regelmatig worden gecontroleerd en beproefd. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan de veiligheidsvoorwaarden in de gebouwen (brandbestrijdingsmiddelen, noodverlichting, enz.). De sociale veiligheid is een zaak waar de scholen veel aandacht aan besteden. In de lessen, in de contacten met de leerkrachten, tijdens pauzes en activiteiten is de sociale veiligheid van leerlingen van belang en daarom in ieders aandacht. De ARBO-coördinator op school coördineert deze veiligheid op allerlei aspecten. Aspecten die terugkomen onder het kopje RI&E. Naast de aandacht van medewerkers kent de school ook vertrouwenscontactpersonen. Iedere school heeft een interne vertrouwenspersoon die leerlingen ondersteunen bij vragen rondom veiligheid (en andere vragen!). In de jaarlijks enquête onder leerlingen en tweejaarlijkse enquêtes onder medewerkers wordt de veiligheid ook bevraagd. Hier gaat het om de fysieke en sociale veiligheid. De uitkomsten van deze enquêtes worden intern besproken en leiden, waar nodig, tot aanpassing in de gebouwen of het beleid.

Meldpunt vertrouwensinspecteur

Ouders, leerlingen, medewerkers, directies, besturen en interne vertrouwenspersonen kunnen de vertrouwensinspecteur van de Onderwijsinspectie raadplegen wanneer zich in of rond de school (ernstige) problemen voordoen op het gebied van discriminatie en radicalisering, psychisch en fysiek geweld en seksuele intimidatie en seksueel misbruik. De vertrouwensinspecteur luistert, informeert en adviseert wanneer nodig. De melding wordt geregistreerd in een vertrouwelijk dossier van de vertrouwensinspecteur. Zo nodig kan de vertrouwensinspecteur ook adviseren in het traject naar het indienen van een formele klacht of het doen van aangifte.

De vertrouwensinspecteurs zijn tijdens kantooruren bereikbaar op telefoonnummer 0900-1113111. Als er sprake is van een strafbaar feit kunt u daarvan aangifte doen bij de politie zodat er een rechtszaak kan volgen. De rechter beoordeelt in dat geval of de dader moet worden bestraft. U kunt over een strafbaar feit ook een klacht indienen bij de klachtencommissie, maar die kan een dader geen straf opleggen.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Onze scholen hanteren de wettelijk verplichte 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling'. Dit is een stappenplan voor professionals en instellingen bij (vermoedens) van kindermishandeling en/of huiselijk geweld. Het stappenplan biedt ondersteuning bij de vraag of melden bij Veilig Thuis noodzakelijk is en vervolgens om te beslissen of het verlenen of organiseren van hulp (ook) mogelijk is. De Vivente-groep heeft daarvoor een protocol opgesteld, onze medewerkers zijn verplicht om volgens deze richtlijnen te handelen. Dit protocol is te vinden op Sharepoint en door externen altijd op te vragen via de directie.

Registratie ongevallen

Vivente scholen registreren de ongevallen die plaatsvinden. Indien mogelijk worden verbeteringen aangebracht zodat herhaling van een ongeval kan worden voorkomen. De ongevallen worden geregistreerd vanaf het moment dat het dusdanig ernstig is, dat er een huisarts moeten worden ingeschakeld. De ongevallenregistratie wordt jaarlijks gecontroleerd en besproken zodat de veiligheid van de leerlingen voortdurend bewaakt wordt.

RI&E

De risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) brengt alle arbeidsrisico's binnen onze organisatie in kaart. Vervolgens maken wij als team een plan van aanpak om deze risico's te beheersen. Het doel van de RI&E is om gezondheidsklachten en ongevallen te voorkomen. Dit is van belang voor medewerkers, leerlingen en ouders. Het leidt namelijk niet alleen tot minder ziekteverzuim, maar bevordert ook het werkplezier en de productiviteit. Iedere vier jaar wordt de RI&E afgenomen door medewerkers. De uitkomsten hiervan worden ook automatisch gedeeld met de HR-manager van Vivente. Vivente zal erop toezien dat de aandachtspunten worden opgepakt. Naast de RI&E nemen wij ook iedere twee jaar de Quickscan af bij medewerkers. Dit is een kort onderzoek naar het welzijn van de personeelsleden op school. Hiervoor wordt aan de personeelsleden gevraagd om een korte vragenlijst in te vullen. De uitkomst van dit onderzoek wordt gedeeld met het team en de MR. Samen worden aandachtspunten besproken. Iedere school heeft een ARBO-coördinator.

Klachtenregeling

Deze klachtenregeling is gebaseerd op het protocol 'klachtenregeling' van de Vivente-groep. Het is belangrijk dat de school een omgeving is, waar een kind, maar ook de medewerkers zich veilig voelen. Een school is echter een omgeving waar mensen intensief met elkaar omgaan en er kunnen zich situaties voordoen die het gevoel van veiligheid wegnemen. Meestal worden deze situaties in onderling overleg uitgesproken en bijgelegd. Soms vindt op school een gebeurtenis plaats waar ouders of leerlingen het niet mee eens zijn en een oplossing niet gevonden wordt. Vivente vindt het belangrijk dat wanneer hier een klacht uit voort komt, deze zorgvuldig wordt behandeld. Zij beschikt daarom over een klachtenregeling. Deze regeling is bestemd voor alle betrokkenen van onze scholen zoals leerlingen, ouders en verzorgers, directieleden, vrijwilligers en overige personeelsleden. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de folder "Omgaan met klachten en bezwaren". Deze kunt u terugvinden op de website van de Vivente-groep.

Het kan gebeuren dat u ontevreden bent over een beslissing of het gedrag van iemand op school. Bij bezwaren of klachten wordt uitgegaan van de volgende stappen:

- - Bespreek de vraag eerst in alle openheid met de persoon in kwestie of de directeur van de school.
- - Als dit geen oplossing biedt, of wanneer u hierbij ondersteuning nodig hebt, kunt u contact opnemen met de
- interne vertrouwenspersoon van de school. De interne vertrouwenspersoon kan verwijzen naar mogelijke vervolgstappen.

De adresgegevens van bevoegd gezag zijn:

- De Vivente-groep
Postbus 40220,
8004 DE Zwolle,
Tel. 038 355 65 70
E-mail: klachten@vivente.nu
Afhankelijk van de inhoud van de klacht wordt u in contact gebracht met de relevante organisatie.

De Vivente-groep is aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie:

- Landelijke Klachtencommissie Onderwijsgeschillen Postbus 85191
3508 AD Utrecht
Tel. (030) 280 95 90
- E-mail: info@onderwijsgeschillen.nl www.onderwijsgeschillen.nl